

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Географія природних ресурсів

Освітня програма «Науки про Землю»

Спеціальність 103 Науки про Землю

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Географія природних ресурсів
Викладач (-і)	Доц. Гілецький Й.Р.
Контактний телефон викладача	+380966071716
E-mail викладача	yosyp.hiletskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	6 кредитів, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно затвердженого розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Географія природних ресурсів» входить до циклу професійної підготовки студентів за спеціальністю 103 Науки про Землю (Природничі науки), до освітньо-професійних програм «Бакалавр». Особливостями курсу є опора на широкий діапазон знань із географічних дисциплін, системний характер побудови навчального матеріалу. Він дозволяє формувати у студентів розуміння особливостей оцінки та використання різних видів природних ресурсів.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є формування у студентів особливості уявлень про класифікації природних ресурсів, проблеми, що виникають у результаті хижацького ставлення до навколишнього середовища, принципи раціонального використання природних ресурсів, напрямки оптимізації використання компонентів географічної оболонки.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повині</p> <p>знати: – структуру природно-ресурсного потенціалу та територіальних утворень; значення природних ресурсів у житті людини та перспективні напрями їхнього використання;</p> <p>сучасні світові тенденції використання природних ресурсів;</p> <p>правові аспекти використання природних ресурсів в Україні та відповідальність за порушення законодавства;</p> <p>методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок несільськогосподарського призначення;</p> <p>напрямки збалансованого використання природних ресурсів.</p> <p>вміти: – розраховувати структуру природних ресурсів в межах адміністративних утворень; аналізувати статистичні відомості у галузі природокористування; впроваджувати екологічнобезпечні напрямки використання природних ресурсів; обраховувати вартість земельних ділянок для різних видів використання природних ресурсів;</p> <p>аналізувати відомості водного, лісового кадастру, кадастру мінерально-сировинних, природно-рослинних ресурсів.</p>	
4. Компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об’єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації. – Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему. – Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер. – Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об’єкти у геосферах, їх властивості та притаманні їм процеси. 	

5. Результати навчання					
<ul style="list-style-type: none"> – Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад Землі як планетарної системи та її геосфер. – Знати і застосовувати теорії, парадигми, концепції та принципи у науках про Землю та застосовувати їх при міжпредметних аналізах. – Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення. 					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу – 6 кредитів ECTS, 180 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			24 год		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			36 год		
самостійна робота			60 год		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
4,5	103 Науки про Землю		2,3	Вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Природні ресурси та їх класифікації. 1. Природні ресурси та природні умови. 2. Класифікація природних ресурсів матеріального виробництва. 3. Геосферна класифікація природних ресурсів нематеріального виробництва. 4. Класифікація природних ресурсів за ступенем вичерпності.	Лекція семінар 8 год	2, 3, 5, 8	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми 10 год	5	1-й тиждень навчання
Тема 2. Оцінка природних ресурсів території. 1. Загальна якісна оцінка природних умов і ресурсів конкретного суспільно-географічного комплексу. 2. Поняття «природно-ресурсний потенціал»	Лекція семінар 8 год	3, 5, 6, 8	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми 10 год	5	2-й та 3-й тижні навчання

(ПРП) території. 3. Методичні підходи до визначення природно-ресурсного потенціалу регіону.					
Тема 3. Мінерально-сировинні ресурси та їх оцінка. 1. Господарське значення мінеральних ресурсів. 2. Мінерально-сировинна база України. 3. Підходи та методичні прийоми економічної оцінки мінеральних ресурсів території.	Лекція Семинар 8 год	1, 4, 6, 8	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми 10 год	5	4-й та 6-й тижні навчання
Тема 4. Геотермальна енергія як важливий тепловий ресурс 1. Уявлення про геотермальну енергію. 2. Використання геотермальної енергії. 3. Геотермальна енергія в системах поверхневого опалення.	Лекція семинар 8 год	1, 2, 3	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми 10 год	5	6-й тиждень навчання
Тема 5. Земельні ресурси та землекористування. 1. Загальні положення економічної оцінки земель. 2. Кадастр земельних ресурсів. 3. Показники економічної оцінки земель. 4. Аналіз розмірів, складу, структури земельних угідь та їх якісних параметрів. Їх залежність від ландшафтної структури.	Лекція семинар 8 год	1, 4, 6, 8	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми 10 год	5	7-й та 8-й тижні навчання
Тема 6. Ресурси атмосфери та їх використання. 1. Поняття про сонячну енергію. 2. Особливості	Лекція семинар 8 год	1, 4, 6, 8	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми	5	8-й –10-й тижні навчання

використання сонячної енергії. 3. Вітроенергетичний потенціал України. 4. Агрокліматичні ресурси.			10 год		
Тема 7. Ресурси гідросфери та водокористування. 1. Загальні поняття. Ресурси вод Світового океану. 2. Поверхневі та підземні води. 3. Мінеральні та термальні води. 4. Характеристика водних ресурсів України, їх охорона та раціональне використання.	Лекція семінар 6 год	1, 4, 6, 8	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми 10 год	5	10-й –11-й тижні навчання
Тема 8. Ресурси біосфери та їх використання. 1. Поняття про лісові ресурси і рослинний світ. 2. Лісові ресурси планети та України. 3. Рекреаційне використання лісів. 4. Екологічний стан лісів та їх відновлення. 5. Законодавча база щодо охорони лісів. 6. Тваринний світ як складова біологічних ресурсів і передумова життєдіяльності людства.	Лекція семінар 6 год	1, 4, 6, 8	Опрацювати лекційний матеріал, додаткові джерела і тест із теми 10 год	5	13-й –15-й тижні навчання
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. На початку майже кожного заняття проводиться короткий зріз у тестовій формі рівня опрацювання теоретичного матеріалу, на основі якого виконується лабораторна робота.</p> <p>Усі студенти мають обов'язково виконати усі практичні роботи передбачені навчальною програмою. Оцінки за зрізи та здані лабораторні виставляються у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4,</p>			

	«задовільно» - 3, «незадовільно» - 2). Вони виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.
Вимоги до письмової роботи	З усіх основних тем курсу обов'язковим для кожного студента є контрольний зріз знань у формі письмового тесту, який оцінюється за 5-бальною шкалою. Таких тематичних зрізів проводиться за семестр чотири.
Семінарські заняття	Практичні роботи (семінари) вимагають від студентів дотримання певного рівня відповіді, яка передбачає як опору на лекційний матеріал, так і використання рекомендованої літератури та інших додаткових джерел інформації. При оцінюванні відповідей враховується також рівень теоретичної підготовки, розуміння причинно-наслідкових зв'язків, володіння понятійним апаратом.
Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни. Підсумкова залікова оцінка розраховуються та виставляються викладачем і оголошуються студентам на останньому семінарському занятті. При семестровому контролі з навчальної дисципліни у вигляді заліку до залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною, національною ("зараховано", "незараховано") шкалами та шкалою ЄКТС.

8. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу. Зараховуються бали, набрані при поточному оцінюванні, а саме на контрольних зрізах, за виконані лабораторні роботи. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях. Пропуски чи запізнення на заняття не звільняють від написання тематичних зрізів знань та виконання лабораторних робіт.

Не допускаються списування та несвоєчасне виконання поставлених завдань для самостійного опрацювання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше навчального матеріалу.

9. Рекомендована література

1. Боков В.А., Ена А.В., Ена В.Г. и др. Геоэкология: Научно-методическая книга по экологии. Симферополь: Таврия, 1996. – 384 с.
2. Економіка довкілля і природних ресурсів: навчальний посібник / за заг. ред. П. Т. Бубенка; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 280 с.
3. Макарова Н.С., Гармідер Л.Д., Михальчук Л.В. Економіка природокористування: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 322 с.
4. Охорона та раціональне використання природних ресурсів і рекультивация земель: Навч. посібник / П. П. Надточій, Т. М. Мислива, В. В. Морозов та ін.; За заг. ред. П. П. Надточія, Т. М. Мисливої. – Житомир: Видавництво „Державний агроекологічний університет”, 2007. – 420 с.
5. Приходько М.М., Приходько М.М. (молодший). Управління природними ресурсами і природоохоронною діяльністю. Монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2004. – 820 с.

6. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. – У 3-х част.: підручн. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 552 с.
7. Руденко В.П, Руденко С.В. Оцінка природно-ресурсного потенціалу України як основа менеджменту природоохоронної діяльності/ В.П. Руденко, С.В. Руденко: Монографія. - Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2014. – 248 с.
8. Шищенко П.Г. Конструктивно-географічні основи раціонального природокористування: підручник / П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2015. – 395 с.

Викладач

Й.Р.Гілецький